БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 191 (6626)
СЕНТЯБРИИН 20
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Нүхэдүүд! Советскэ орон хадаа түлэг дундаа хүгжэжэ, коммунизмын замаар найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана. Арадай ажахын гол хүсэн бологшо социалистическэ индустриин хүсэтэ ургалтын база дээрэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилгонуудые бодотоор шиидхэлгэ коммунистическэ байгуулалтын программын шухала хуби болоно. Мүнөө энэ зорилго бүгэдэарадай шухала зорилго болон манай урда табигдаба. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай союзые саашадань бэхижүүлгэдэ мүн лэ туһалха байна.

(«КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ 1953 оной сентябриин 3-да КПСС-эй ЦК-гэй Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэлһээ»).

Малажалые эрид дэбжүүлгэ эмхидхэхэ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй баталан абаһан, СССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ дэлгэрэнгы программа дотор малажалые дэбжүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. «...Малажалые, түрүүшын ээлжээндэ нииитын малажалые түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа орондомнай иматта шухала удхашанартай, хүдөө ажахын талаар мүнөө партиин ба гүрэнэй бэелүүлхэ хойшолуулашагүй шухала зорилго мүн» гэжэ Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэшье манайда малажалай гээгдэжэ байһаниинь мэдээжэ. Дайнай хойто тээхи үедэ парти малажалые һэргээн бодхоохо, саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа, мэдээжэ үрэ дүнгүүдые туйлаһан байна. Гэбэшье, малажалай юрэнхы байдал хангалтагүй хэбээрээ байжа үргэлжэлһөөр. 1953 оной эхиндэ орон дотор үнеэдэй тоо толгой 1941 оной эхиндэ байгаашада орходоо 3,5 миллион толгойгоор үсөөн, 1916 оной эхиндэ байгаашада орходоо 4,5 миллионоор үсөөн, 1928 оной эхиндэ байгаашада орходоо 8,9 миллионоор үсөөн байһан юм.

Эдэ мэдээнүүд юун тухай хэлэнэб? Эдэнэр хадаа малажалай талаар гээгдэл манайда унжагайрһан шэнжэ байдалтай болоо гэжэ хэлэнэ. Хүдөө ажахын бүхы дээрээ үргэдэн хүгжэдэг принципүүдэй ёһоор дэбжэн, урагшаа холо дабшаад байхадань, малажал болбол үни удаан саг соо үнэндөө мүнөөхил нэгэ хэмжээндээ байна.

Манай орон малажалай унжагайрһан гээгдэлые тон богони болзор соо усадхажа, орон дотор эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэгээр байгуулхын түлөөдэ бүхы арга боломжонуудтай. Энээнэй тулада, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол дотор, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой Пленум дээрэ хэһэн элидхэл дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, түбхын түрүүндэ нииитын малажалые урагшань дабшуулха, колхозуудта үнеэдэй тоо толгойе олошоруулха, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ тушаа эрид хэмжээнүүдые абаха шухала.

Колхозно нииитын малажал хадаа хүгжэхынгөө тулада хизаарлашагүй арга боломжонуудтай байһанаа харуулаа. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада колхозуудта малай тоо толгой, 1940 онойхитой сасуулхада, 1,5—2 дахин олошороо. Малайнгаа тоо толгойе жэлһээ жэлдэ олошоруулжа, тэрээнэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ байдаг колхозууд орон дотор олон мянгаад бии. Гэбэшье, колхозно малажалай саашадаа түргэн темпээр хүгжэхын тулада, хүдөө ажахын энэ һалбарие хүгжөөлгэдэ гаргагдажа, зарим районууд болон колхозуудта малые олошоруулан хүгжөөхэ процессые удааруулха ябадалда хүргэһэн ехэхэн дутагдалнуудые дабаха хэрэгтэй.

Энэ сохом юун тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ, колхозуудай нииитын ажахын энэ һалбарие хүтэлбэрилгын хэмжээс эрид дээшэлүүлхэ, малажалай продуктнуудые бэлэдхэлгын практикые һайжаруулха, колхозно малажалай олзо доходые дээшэлүүлхэ, тиин тэрээниие хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай экономическа урма хэшээлые ехэдхэхэ тухай хэлэгдэнэ. Саашань юун тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ, колхозуудта малай тоо толгойн олошоролго ба нииитын малажалай материально-техническэ база хоёрой хоорондо бии болоһон зай забһарые усадхаха, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, бүхы малаа байрануудаар хангаха, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай хэлэгдэнэ.

Нииитын малажалай хүгжэлтэдэхи дутагдалнуудые дабаха замууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол дотор тон эли тодоор харагдаанхай. СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын, СССР-эй Совхозуудай министерствын, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай шухалын шухала зорилго юуб гэхэдэ, нииитын малажалай хүгжэлтын хүтэлбэрилгые һайжаруулха, хүдөө ажахын энэ һалбариин тэсэшэгүй гээгдэлые усадхаха, мяха, һү, тоһо, нооһо болон малажалай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгые ойрын 2—3 жэлэй туршада эрид дээшэлүүлхэ ябадал болоно гэжэ Пленум зааһан байна.

Нииитын малажал хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай урма хэшээлые дээшэлүүлхын тулада Пленум болбол малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха талаар парти ба правительствын тогтооһон гектарна принципые нарин нигтаар бэелүүлхэ, тушаалгын даалгабаринуудые түрүү колхозуудта ехэдхэжэ үгэдэг байһан буруу практикые тархахагүй гэжэ партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудые уялгаһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой зохилдуулагдан малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ ба худалдан абаха гүрэнэй сэнгүүд һаяхан дээшэлүүлэгдээ. Парти ба правительствын энэ тогтоол хадаа фермэнүүдэй олзо доходые дээшэлүүлхэ, нииитын малажал хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай материальна урма хэшээлые ехэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха зорилгые партийна болон советскэ органуудай үмэнэ Пленум табиба.

Малажалай проблемые шиидхэлгын гол замынь нииитын малажал дэбжүүлхэ зам мүн байһан юм, тэрэ хэбээрээ үлэнэ. Гэбэшье, колхозно айлай хубиин үмсэдэ байгаа мал тухай мартажа болохогүй. Эндэ байдал мүн лэ хангалтагүй. Дайнай урда тээхи хэмжээтэй сасуулхада, хүн зоной хубиин үмсэдэ байгаа үнеэдэй тоо толгой 6,5 миллионоор хороһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй сессеэр һаяхан баталагдаһан хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули болбол малтай болохо ябадалда колхознигуудай урма хэшээлые дээшэлүүлээ. Пленум хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые нэмэжэ абаа, тэдээниие бэелүүлгэ хадаа колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хубиингаа үмсэдэ малтай байха талаар тэдэнэрэй хангагдасые һайжаруулха арга олгохо.

Нииитын малажалай хүгжэхэтэй хамта, нютагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол хубиинь үмсэдэ байгаа мал тушаа колхознигой интересүүдые харалсадаггүй байһан буруу практикые эсэслэн үгы болгохо ёһотой. Хүдөө ажахын артелиин Уставаар хараалагдаһан нормонуудай хэмжээгээр колхозно айлай хубиингаа үмсэдэ продуктивна малтай байха гээшэ муу бэшэ, харин нииитын малажал хүгжөөлгэдэ туһатай байна, тиимэһээ колхознигуудташье, колхозууд ба гүрэндэшье ашагтай байна.

Малажалай продуктнуудые бэлэдхэлгын практика һайжаруулха, ашаг шэмэтэ малай фермэнүүдэй олзо доходые дээшэлүүлхэ, малажал хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай экономическа урма хэшээлые ехэдхэхэ талаар парти ба правительствын абаһан хэмжээнүүд хүдөө ажахын малажалай һалбарие түргэнөөр дэбжүүлэлтэдэ тон захистой условинуудые байгуулжа үгэнэ.

Колхозууд болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ, малай байрануудые бариха ба малажалые механизацилха талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолоор тодорхой даалтабаринууд тогтоогдонхой. Эдэ даалгабаринуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэл мэнэ гэһээр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Ерэхээ байгаа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгэ хадаа малажал хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заабаринуудые нютагуудтахи бүхы партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай бодотоор бэелүүлжэ шадаха байһыень ёһотойгоор шалгаха шалгалта болохо байна.

Колхозно байгуулалтые байгуулха ба бэхижүүлхын түлөө, социалистическэ хүдөө ажахые дэбжүүлхын түлөө тэмсэхэ зуураа, манай партийна организацинууд болбол парти ба правительствын табиһан харюусалгатай зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлдэг шадабаряа харуулаа. Мүнөө парти болбол малажал дэбжүүлхэ зорилгые тон хойшолуулашагүй зорилго болгон нютагуудтахи өөрынгөө организацинуудай, хүдөөдэхи коммунистнууд болон комсомолецуудай урда табиһан байна. Энэ зорилго хэдышье бэрхэшээлтэй ба харюусалгатай байгаа һаа тон богони болзор соо гүйсэд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ болохо байна, дүүргэгдэхэшье ёһотой.

(«Правдын» сентябриин 17-ной түрүү бэшэгһээ).

КНР-һээ СССР-тэ байгаа посол Чжан Вэнь-тянь ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковтой уулзаба

Хитадай Арадай Республикаһаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Чжан Вэнь-тянь сентябриин 17-до СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковтой уулзаба.

Уулзаха үедөө Посол хадаа КНР-эй экономическа байгуулалтада Советскэ Союзай туһаламжа үзүүлгэтэй дашарамдуулан Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунһаа ерэһэн телеграммын текстые Г. М. Маленковто барюулба.

Энэ телеграммые СССР-эй Правительствода эльгээхэ тухай шиидхэбэри болбол КНР-эй экономическа байгуулалтын хэрэгтэ Советскэ Союзай туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалаар Москвада Советскэ Правительствотай хэһэн хэлсээнэй дүнгүүд тухай КНР-эй Правительственна делегациин гэшүүн Ли Фу-чуниин элидхэлтэй дашарамдуулан, 1953 оной сентябриин 15-да КНР-эй Арадай Центральна Правительственна Соведэй заседани дээрэ нэгэн һаналаар абтаһан байна гэжэ Посол, телеграммын текст барюулха зуураа, мэдүүлбэ.

Телеграммын текст хүлеэн абаха зуураа, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков советскэ арад оронойнгоо экономико ба культурые дэбжүүлхэ хэрэгтэ агууехэ хитад арадай туйлаһан амжалтануудта баясана гэжэ хэлэбэ. Хитадай саашанхи экономическа хүгжэлтын ба индустриализацилгын хэрэг бата бэхи үндэһэ һууриитай ба найдамтай тарта байна. Советскэ Союзай Правительство Хитадай Арадай Республикын һалбаран хүгжэхые, манай оронуудай арадуудай аша туһада, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлгын аша туһада Хитадай ба СССР-эй хани барисаата агууехэ союзай саашадаа бэхижэхые хүсэнэ.

Уулзаха үедэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов байлсаба.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковто

Манай ороной экономическа байгуулалтын хэрэгтэ Советскэ Правительствын туһаламжа үзүүлхэ асуудалаар Советскэ Правительствотай хэлсээ хэһэн тухай Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегациин гэшүүн нүхэр Ли Фу-чуниин элидхэл Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительственна Соведэй 1953 оной сентябриин 15-да болоһон заседани дээрэ ехэ ханалтайгаар шагнагдаба. 91 шэнэ предприятинуудые, мүн мүнөө баригдажа ба һэльбэгдэжэ байгаа 50 предприятинуудые бариха, һэльбэн бүтээхэ хэрэгтэ Хитадта экономическа ба техническэ туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлхэ гэжэ Агууехэ Советскэ Союзай правительствын зүбшөөһэнэй ашаар, хитад арад Советскэ Союзай түрүү дүй дүршэл болон техническэ эгээн шэнэ туйлалтануудые эршэмтэйгээр шудалжа, өөрынгөө хүсэн түгэлдэр хүндэ индустриие удаа дараалан байгуулжа шадаха юм гэжэ Арадай Центральна Правительственна Совет нэгэн һаналаар тоолоно. Энэ хадаа Хитадые индустриализацилгада, социализмда Хитадай шата дамжан оролгодо, мүн Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай ба демократиин лагериин хүсэнүүдые бэхижүүлгэдэ онсо шухала удхашанартай байха юм.

Хэлсээнэй болохо үедэ, хоёр гүрэнүүд 91 предприяти бариха тухай асуудал шиидхэбэ, удаан болзорой туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудал шиидхэбэ. Түүхэ иимэ жэшээнүүдые үшөө мэдээгүй юм. Агууехэ Сталинай хэлэһэн үнэн зүб иимэ үгэнүүд энээндэ бүрин тодорхойгоор харагдана: «Советскэ Союзай үзүүлдэгтэл адли, тиимэ үнэн бодото, техническэ түгэс туһаламжые арадай демократическа оронуудта нэгэшье капиталистическэ ороной үзүүлжэ шадахагүй байһыень түс хани харилсаанай бодото байдал харуулна. Ушарынь түс туһаламжын эгээн үнэгүй химда аад, техническэ талаараа эрхим зэргын байһанда тангсашье бэшэ юм. Ушарынь түбхын түрүүн юуб гэхэдэ, бээ бэедээ туһалха, экономическа нииитэ дэбжэлтэ туйлаха гэһэн үнэн зүрхэнэй хүсэлэн энэ хани харилсаанай үндэһэниинь болоно».

Хэлсээнэй үедэ Советскэ Правительство 30 гаран жэлэй агууехэ социалистическэ байгуулалтын баян дүй дүршэлөө үндэһэ болгон, манай ороной табанжэлэй түсэбэй зорилгонууд тушаа шухала ба тодорхой хэдэ хэдэн зүбшөөлнүүдые оруулһан байна. Эдэ зүбшөөлнүүд Хитадтахи экономическа байгуулалтын хэрэгтэ олон алдуунуудһаа ба хазагай олон замуудһаа зайсахадамнай туһалха юм.

Хитадай Правительствын ба хитад арадай үмэнэһөө би агууехэ, бүхы талын, удаан болзорой, һайн һанаата энэ туһаламжын түлөө Советскэ Правительствода, советскэ арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Хитадай Правительство ба хитад арад бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгэй түлөө нииитэ тэмсэлэй аша туһада Советскэ Союзай ба Хитадай хоорондохи экономическа хани харилсаа ба хани барисаата союз бэхижүүлхын тула эршэ ехэтэ хүсэлэлгээе зорюулха байна.

Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын Түрүүлэгшэ МАО ЦЗЭ-ДУН.

1953 оной сентябриин 15.
ПЕКИН.

КНДР-эй Правительственна делегаци Москвада

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен түрүүтэйгээр Москвада ерээд байгаа Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегаци сентябриин 17-до Мытищинскэ МТС-тэ ба «Память Ильича» колхоздо ошобо.

Корейн Ажалай Партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Пак Ден Ай, Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Тен Ир Лен, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Нам Ир, түмэр замуудай Министр Ким Хэ Иль, КНДР-һээ Москвада байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лим Хэ ба бусад официальна нюурнууд Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшые үдэшэн ябаба.

(ТАСС).

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын посольстводо уулзалга болобо

КНДР-һээ СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лим Хэ сентябриин 18-да Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хүндэлэлдэ уулзалта хэбэ.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Оборонын Министр Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо Л. М. Каганович, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба СССР-эй Дотоодын Худалдаа наймаанай Министр А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Түсэблэлтын Комитедэй Түрүүлэгшэ М. З. Сабуров, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. П. Тарасов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. М. Пузанов, СССР-эй Министрнүүд М. Г. Первухин, П. К. Пономаренко, С. М. Тихомиров, С. Н. Круглов, И. А. Бенедиктов, Г. А. Акопов, П. А. Юдин, Н. А. Дыгай, П. Я. Антропов, Д. Ф. Устинов, З. А. Шашков, А. Ф. Третьяков, Советскэ Союзай Маршалнууд А. М. Василевский, С. М. Буденный, СССР-эй Наукануудай Академиин Президент А. Н. Несмеянов, СССР-һээ КНДР-дэ байгаа Посол С. П. Суздалев, РСФСР-эй Гэгээрэлэй Министр И. А. Каиров, СССР-эй Министрнүүдэй Орлогшонор А. А. Громыко, С. А. Борисов, С. В. Кафтанов, В. А. Зорин, К. И. Коваль, В. А. Сергеев, В. Н. Столетов, Н. Н. Беспалов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посолнууд Н. В. Славин, Г. Т. Зайцев, Д. А. Жуков, СССР-һээ КНДР-дэ байгаа Торгпред П. И. Сакун, Моссоведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Эб найрамдал Хамгаалгын Советскэ Комитедэй Түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов, авиациин Маршалнууд П. Ф. Жигарев, С. Ф. Жаворонков, армиин Генерал М. С. Малинин, Адмиралнууд Н. Е. Басистый, В. А. Фокин, Г. Н. Левченко, Генерал-полковник Ф. Ф. Кузнецов, Москва городой Комендант Генерал-майор И. С. Колесников, олонитын ба хэблэлэй түлөөлэгшэд, наукын болон искусствын ажалябуулагшад байлсаба.

Корейскэ талаһаа уулзалга дээрэ Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен, Корейн Ажалай Партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Пак Ден Ай, Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын Орлогшо Тен Ир Лен, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Нам Ир, Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ Тен Дюн Тхак, түмэр замуудай Министр Ким Хэ Иль ба КНДР-һээ СССР-тэ байгаа Посольствын гэшүүд байлсаба.

Венгерскэ Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Складан, Хитадай Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Чжан Вэнь-тянь, Румынска Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. Даля, Польско Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. Левиковский, Чехословацка Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Я. Вошаглик, Монгол Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. Адилбиш, Албаниин Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. Прифти, Болгариин Арадай Республикын Хэрэгүүдые Саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ В. Велков, Веьтнамай Демократическа Республикын Хэрэгүүдые Саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ Нгуэн Дык Куй, Германска Демократическа Республикын Хэрэгүүдые Саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ К. Вейц гэгшэд уулзалга дээрэ тэрилэлэп байлсаба.

(ТАСС).

Бурят-Монголой АССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын дурадхалаар 1953 оной ургасаһаа таряа бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые саг болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн Байкало-Кударын аймаг (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр С. С. КОНОВАЛОВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. А. ВТОРУШИН, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин начальник нүхэр И. Е. РЕМЕШЕВСКИЙ) республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын дурадхалаар таряа бэлэдхэхэ жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө республиканска Хүндэлэлэй доскада иимэ колхозууд бэшэгдэбэ:

ИВОЛГЫН АЙМАГҺАА:

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Ц. Д. Халзанов, партийна организациинь секретарь Ж. Б. Тогочиев).

«Улаан Оронго» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Д. Р. Цыренжапов, партийна организациинь секретарь Д. Д. Очиров).

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГҺАА:

Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Сороковиков, партийна организациинь секретарь нүхэр Пантелеева).

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Шагдуров, партийна организациинь секретарь нүхэр Арзухаев).

ХОРИИН АЙМАГҺАА:

«Гигант» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Д. Д. Рассадин, партийна организациинь секретарь Н. Ф. Мартынова).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Г. Ц. Очиров, партийна организациинь секретарь Д. Ц. Цыдыпов).

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГҺАА:

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыпылов, партийна организациинь секретарь нүхэр Леонов).

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Б. Г. Гомбоев, партийна организациинь секретарь нүхэр Полусуева).

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ—БҮГЭДЭАРАДАЙ ХЭРЭГ МҮН

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин сесси

Сентябриин 15-да Москвада СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын клуб соо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин сесси нээгдэбэ. Ороной олон тоото научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой бүхы советскэ арадта айхабтар ехэ удхашанартай байһан тушаа академиин вице-президент М. А. Ольшанский сесси нээхэ зуураа хэлэбэ. Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин дутагдалнуудые һайса шүүмжэлхэ ба хүдөө ажахын наукын урда партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ зам хараалха гээшэ энэ сессиин зорилгонь болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, наукын зорилгонууд тухай СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министр нүхэр И. А. Бенедиктов элидхэл хэбэ. Практикаһаа таһаранги хүдэлмэрилдэг, наука ба практикые шэнэ нээлтэ болон дурадхалнуудаар баяжуулдаггүй газартаряалангай культурые ба малажалые хүгжөөхэ талаар колхозуудта, МТС-үүдтэ ба совхозуудта багаар туһалдаг, хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын олон эмхи зургаануудые тэрэ эрид шангаар шүүмжэлбэ. Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ эрдэмтэдэй олон мянган хүнтэй коллективэй дүүргэхэ ехэ ба хүндэтэ зорилгонууд тушаа элидхэлшэ хэлэбэ.

Удаань, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин президент академик Т. Д. Лысенко элидхэл хэбэ.

Ургамалнуудай хүрьһэнэй тэжээл тушаа наукын һүүлшын шэнжэлэлгэнүүд тухай тэрэ мэдээсэбэ. Эдэ шэнжэлэлгэнүүд хүдөө ажахын культурануудай ургаса ба хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ ябадалда зам гаргана гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Минеральна, фосфорно ба известково үтэгжүүлгэтэй наг шэбхын холисо багахан дозоор үргэнөөр хэрэглэхые академик Лысенко дурадхаба. Туршалгын харуулһанай ёһоор, иимэ холисо үрэжэл муутай хүрьһэн дээрэ үтэгжүүлгэ багаар хэрэглээд, шэниисын ба бусад культурануудай ургаса нилээд ехээр дээшэлүүлхэ арга олгоно.

—Эрдэмтэд,—гэжэ академик Лысенко түгэсхэлдөө хэлэнэ, — полинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй нигта харилсаатай ябаха, практикаһаа хүдөө ажахын наукын гээгдэлые усадхаха ба ороной хүдөө ажахын үмэнэ байһан айхабтар ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тула бүхы хүсөө зорюулха зэргэтэй байна.

Сесси сентябриин 16-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

Сарпинска талада

САДОВОЕ. (Сталинградска область). (ТАСС). «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые Сарпинска талын районой колхознигууд анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэнэ. Район ба область соогоо эгээн томо «Гигант» гэжэ колхоздо энэ тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэ ехэхэн эдэбхи үүдхэбэ.

—Мүнөө «Гигант» гансал малажалтай колхоз бэшэ юм, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Жуков хэлэнэ,—бидэндэ гүрэнэй үзүүлһэн ехэ туһаламжын ашаар, таряа тарилга, сад тарилга, үбһэ тарилга гэхэ мэтын ехэ олзотой хэдэн олон бусад һалбаринуудые бии болгообди. Ойрын 2—3 жэлдэ малажал дээрэ манай эрид дабшалта болохо юм. Мүнөө бидэнэр нарин ноолһотой 50 мянга шахуу хонидтойбди, манай түсэбэй ёһоор тэдэнэр 80 мянгаһаа үсөөн бэшэ болохо юм. Мүнөө дээрээ 2,5 мянган толгой колхозно эбэртэ бодо мал нилээд олошорхо байна. Ниитын малай ашаг шэмэ жэл бүри ургана. Манай хүдөө ажахын артельдэ хэгдэдэг селекционно-племенной хүдэлмэри ба тэжээлэй базые бэхижүүлгэ энэ хэрэгтэ туһална. Бүхы үбэл соо эдихэ һайн шанартай элдэб тэжээлээр манай мал хангагданхай.

Колхоз үбһэ тарилгые үргэнөөр нэбтэрүүлнэ, мүн овощь тарилга мүнөө эмхидхэгдэнэ.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоо долоон гектар огород манайда байгаа һэн, — гэжэ нүхэр Воронова хөөрэнэ.—Ганданги зонодо колхозой байбашье, 2,5 мянган гектар уһалууриин газарта огород тарилга хэхээр бэлэдхэнэбди. Сталинградай ажалшадта олон арбаад мянган центнер хартаабха ба элдэб овощь манай колхоз жэл бүри үгэхэ байна. Жэл соо дүрбэн миллион түхэригһөө доошо бэшэ олзо овощь тарилгаһаа манай колхоз абаха. Энэ түсэб бэелүүлэгдэжэ байна. Мянган гектар газарта уһалалгын сеть хүдэлмэрилнэ.

Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые колхознигууд ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр зүбшэн хэлсэнэ. Эдэ шиидхэбэриин олон заабаринуудые тэдэнэр өөһэдынгөө ажабайдалай баримтануудаар харуулна.

—Бидэнэр муугаар ажаһуугаагүйбди, — гэжэ колхозой алдарта чабан Пичко хэлэнэ, — мүнөө үшөө һайнаар ба культурнаар ажаһуудаг болохобди. Бидэнэр һайнаар хүдэлмэрилхэ ба партиингаа үгэһэн заабаринуудые дүүргэхэ уялгатайбди.

Түрэл партиингаа анхаралда харюу болгон...

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ би 18-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб.

Нёдондо намда даалгагдаһан 10 үнеэнһээ 11 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээд, тугалшадта тушаагаа һэм. Үнеэн бүхэнһөө 1050 литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, 1234 литр һааһан байнаб. Һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйм, үнеэдээ ба тугалнуудаа һайнаар харууһалһанайм түлөө колхоз намда нэмэлтэ түлэбэри болгон 276 литр һү, нэгэ тугал үгөө һэн. Үнгэрэгшэ үбэл үнеэдни бултадаа тобир тарган ондо ороһон байна.

Бидэнэр үнеэдээ үбһөөр тэжээхэһээ гадна, силос, турнепс, таряанай үлэгдэл буйлуулжа ууралтуулаад эдюулдэгбди. Тиихэдэмнай үнеэднай үбэлэй сагта зунайхидал адли ехэ һү үгэдэг.

Бидэ үнеэдээ тугалһаань һалгааха арга хэрэглэн хоёрдохи жэлээ һаажа байнабди. Тугалые эхэһээнь һалгаажа һааха гэхэдэ хэды жэлэй саада тээ өөрөөшье дурагүй байгша бэлэйб. Харин үнеэ тугалһаань һалгаажа һаахада үнеэн һү бүри ехээр үгэдэг байна. Үнеэдэйнгээ тугалламсаар дэлэндэнь һайтар массаж хэдэг ба эльбэдэгби. Тиигээд арбаад хоногто сүүдхэдээ 4 дахин, саашадаа сүүдхэдээ 3 дахин һаадагби.

Зунай сагта үнеэдээ һүниндөө адуулдагби. Мүнөө үнеэдээ шэнэ бэлшээридэ, таряанай узуурта адуулжа байнабди. Бэлшээринь байд тээд һэлгэжэ байхада үнеэдэй һү үгэлгэнь эли бодо ехэ болодог. Би үнеэн бүхэнһөө мүнөө 1190 литр һү һаагаад байнаб.

Манай үнеэд хэрбээ дулаан һайн байраар хангагданхай байгаа һаа бүри ехэ һү үгэхэ һэн. Колхозно малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула тэдэндэ дулаан байра бариха, тэдээндэ хартаабха болон корнеплодуудые эдилсүүлхэ шухала гэжэ «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соо тон зүб хэлэгдэнэ. Мүн түрүү дүй дүршэл, хүдөө ажахын наукануудай шэнэ туйлалтанууд колхозой үйлэдбэридэ һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ энэ тогтоол соо ехэл зүб хэлэгдэнэ. Манай колхоздо малшадай турбан жэлэй зооветеринарна һуралсал бии нэрэтэй аад, занятинуудынь һайнаар үнгэргэгдэдэггүй, ехэнхидээ таһалдадаг юм.

Бидэ колхознигуудай ажабайдалые улам жаргалтай, хамаг юумээр хангагданги болгохо гэһэн түрэл Коммунистическэ партиингаа анхарал оролдолго харюу болгон, жэлэй дүүрэтэр колхозой үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор, үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һааха байһан һаа, 1500 литр һааха, үнеэдээ тобир тарганаар ондо оруулха, дүй дүршэлөө бусад һаалишадта хэлэжэ үгэхэ гэһэн уялга абанаб.

Санжи Биликова, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Эхэ ороноо саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхабди

НОВОСЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тогтоол эдэ колхознигуудай эдэбхи хэшээлые айхабтар ехээр бадаруулба. Энэ колхозой гэшүүд хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан парти ба правительствын шухала хэмжээ-ябуулгануудые тон ехээр һайшаана.

Пленумэй тогтоолые радиогоор шагнаһанайнгаа һүүлээр түс колхозой түрүүлэгшэ Дагба Очиров иигэжэ мэдүүлбэ:

— Хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ оромнай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро асари ехэ амжалтануудые туйлажа байна. Жэл ерэхэ бүри советскэ арадай материальна ажана байдал һайжарна. СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол болбол манай ороной хүдөө ажахые хүгжөөлгын асари ехэ программа мүн. Энэ хадаа колхозно таряашад тухайда Коммунистическэ партиин айхабтар ехэ анхарал оролдолго гээшэ. Эхэ ороноо саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхабди.

— Малажалые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүд, — гэжэ тус колхозой зоотехник нүхэр Борисов хэлэбэ, — КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор хараалагданхай. Ойрын жэлнүүдэй туршада ниитынгээ адуу малай тоо толгойе улам олошоруулхатаяа хамта ашаг шэмыень тон ехээр дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Мүнөө малай үбэлжэлгэ ойротожо байна. Малай үбэлжэлгын бэлэдхэлые октябриин 1 болотор дүүргэхэ ёһотойбди.

Колхозой түрүүшүүлэй нэгэн Дашинима Цырендоржиев Пленумэй шиидхэбэриие тон ехээр һайшааха зуураа, —ниитынгээ ажахые дам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэб, — гэжэ мэдүүлбэ.

Хүдөө ажахын тус артелиин гэшүүд гүрэндэ таряа тушааха даалгабаряа аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэээд, таряагаа саг болзор соонь хуряажа дүүргэхэ, малайнгаа үбэлжэлтэдэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ уялгануудые абаһан байна.

Цыден Цырендоржиев.

Суулгын механизаторнуудай үгэ

СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй механизаторнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ. МТС-үүдые саг үргэлжын мэргэжэлтэй кадрнуудтай болгохо, тракторна бригадануудта хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлөөһые дээшэлүүлхэ, машинно-тракторна станцинуудай үйлэдбэриин-техническэ базые бэхижүүлхэ тухай хараалагдаһан хэмжээнүүдые тэдэнэр үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй һанал бодолые мэдүүлэн бригадир Сергей Шайдуров иигэжэ хэлэбэ:

— Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол бидэнэй урда ехэ зорилгонуудые табиба. Эдэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэдэ манай орондо эдеэ хоолой продуктнууд элбэг дэлбэг болохо, ажалшадай ажабайдал улам һайжарха байна.

Механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ социалистическэ уялгануудые абаа. Сентябриин 22 хүрэтэр ургаса хуряалгые дүүргэхэ, таряа тушаалгые ойрын хоёр гурбан үдэр соо түгэсхэхэ, сентябриин 25 хүрэтэр намарай пар хахалха түсэбөө гүйсэдхэхэ хэрэгтэнь колхознигуудта туһалха гэжэ тэдэнэр шиидхээ.

Механизаторнууд абаһан уялгануудаа дүүргэхын тулада эдэ үдэрнүүдтэ ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг комбайнер Василий Антонов үсэгэлдэр 20 гектар просо хуряагаа. Сезоной эхилһэнһээ хойшо тэрэ 410 гектар таряа хуряагаад байна.

Солото комбайнер Клим Шайдуров «Сталинец-6» гэжэ комбайнаар 430 гектар таряа хуряаба. Комбайнер Аким Течнев болон бусад хэдэн механизаторнууд стахановскаар хүдэлмэрилжэ, нормонуудаа нэгэ хахад, хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Иволгын аймагай «8-ое Марта» колхозой гэшүүд партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байна. Полевой стануудые ба таряанай тоогууд дээрэ тус тогтоолые уншалганууд үнгэргэгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: таряанай ток дээрэ колхозник Александр Брянский колхознигуудта газетэ дээрэһээ Пленумэй тогтоол уншажа байна.

С. Марковай фото.

Думновай комбайнова агрегадта

Улан-Удэһээ Кяхта ошоһон трактын хойто хажууда Круглое гэжэ тогтомол, хододоо аали намдуу байдаг нуур бии. Тэрэнэй зүүн талада Ягодная гэжэ тосхондо Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз оршодог. Энэ колхозой центрһээ ошоһон зүлгэ харгыгаар добо дээрэ гарахада, «СХТЗ» трактор харагдаба. Тэрэнэй хойноһоо нэгэ комбайн жэгдэ үдхөөр ургаһан таряа хомхойгоор үмхэн ябана. Энэмнай Сэлэнгын МТС-эй комбайнер Даниил Сергеевич Думновай агрегат байгаа.

1947 онһоо хойшо нүхэр Думнов комбайнераар ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоо.

—Шүүдэрэй хататар машинаяа тоһодожо, аршажа, заправка хэжэ, шүрэб гайкануудыень шалгажа дүүргээд, хадалгадаа ородогбди, —гэжэ тэрэ хэлэнэ,—Миниин комбайные шэрэдэг трактор нэгэшье үдэр эбдэржэ зогсодоггүй. Агрегадаймни 6 гэшүүд бүхы оролдолгоёо гаргажа ажалладаг байна.

Таряа хуряалгын үнэтэ сагые зүбөөр хэрэглэхын зорилгоор нүхэр Думнов агрегадайнгаа гэшүүдэй ажалые һайнаар эмхидхэнэ. Эндэ ажаллагшадта үдэрэйнь эдеэ сэхэ поли дээрэнь асаржа үгэнэ. Тиихэдэнь ехэхэн саг алмагдана.

Трактор болон комбайнаа тоһодохо, аршахадаа тон бага саг хэрэглэдэг, горючи болон уһаар дутажа, нэгэшье минута байдаггүй. Комбайнһаа гараһан таряае мэшээглэхэ тусгаар хүн ябадаг. Эндэхи агрегадай штурвальщик комбайнайнгаа хажуурые доогуур табижа, ехэ соломо абадаг. Гадна, соломоёо нэгэ рядаар хаядаг, тиихэдэнь хожомынь зөөхэдэ ехэ амар байдаг юм.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые уншаад, нүхэр Думнов ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлхээр шиидэбэ. Энэ агрегат МТС-эй зохёоһон түсэбэй ёһоор 300 гектар таряа хадахын орондо 500 га хадаха уялга абанхай. Һүүлшын 10 хоногой турша соо энэ агрегат 160 гектар таряа хуряажа, мянга шахуу центнер таряа сохёо.

Зааханшье һалхигүй, сэлмэг дулаан үдэр болохо хэбэртэй. Бишыхан борохон болжомуурнууд үглөөнэй һэрюухэн агаарта дэгдэжэ, баяртайгаар жэргэнэ. Даниил Сергеевичын комбайные шэрэдэг тракторай абяан нэгэ шанга, нэгэ һула болон дуулдана. Энэ үедэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Минаев Думновай хадаһан газарые шалгажа үзэбэ.

—Даниил Сергеевич, танай хадаһан газар дээрэ нэгэшье колос олдохоор бэшэ байна даа. Булан гаргангүй хадаһан байнат. Хадалгын шанар һайн гэжэ таряа хуряалгые тушааһан тухай акт соо тэмдэглэхэ ушартай болоод байна,—гэжэ нүхэр Минаев хөөрэнэ.

Тиин тус агрегадые хододоо ямаршье һаадгүйгөөр ажалладаг юм гэжэ хэлэжэ болохогүй. Тракторынь шэнэшье һаа «Коммунар» комбайнынь ехээр хуушаршоо. Тэрэ комбайнаар хэдэн мянган гектар таряа хуряагдаһан байха. Нүхэр Думнов комбайнаа һайнаар харууһалжа, хэрэгтэй юумыень ябууд заһаад, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ.

Даниил Сергеевичын агрегат үглөөнһөө үдэшын боро хараан болотор хүдэлмэрилнэ. Мүнөөдэр нормоёо хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн байба.

Даниил Сергеевич Федя Медведев хоёр үдэрэйнгөө даалгабариие 150—180 процент дүүргэдэг байһанаа, һүүлшын табан хоног соо хододоо 180—200 процент дүүргэдэг болоо. Эдэнэр абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Продукциингаа шанарые улам һайжаруулнабди

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Зэдын промкомбинадай коллектив «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэриие гүнзэгы баяртайгаар угтаба. Социалистическэ хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, советскэ ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан энэ түүхэтэ тогтоолтой танилсаһанай һүүлээр промкомбинадай коллектив бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ, колхозуудтай барисаагаа улам бэхижүүлхэ, гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулха, өөрынь үные химдаруулха ба тэрээгээрээ аймагай колхозуудые хангаха гэжэ шиидэбэ. Байгша оной 8 һарын турша соо валовой продукци гаргаха түсэбөө 112,9 процент дүүргэһэн байгаа һаа, декабриин 5 болотор жэлэйнгээ түсэбые 110 процент эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри промкомбинадайхид баталан абаба. Тиихэдэ түрүү цехүүд бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, столярна цех (даагшань нүхэр Вершинин) валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые 130, портновско цех (даагшань нүхэр Усов) 110 процент эрхим дээдэ шанартайгаар дүүргэхэ уялга абаба.

Үдэрэйнгөө нормые 130 процент хүрэтэр дүүргэдэг промкомбинадай түрүү хүдэлмэришэн—сабхи оёгшо Николай Шишмарев иигэжэ мэдүүлбэ:

— Хүдөө ажахые ехээр хүгжөөхэ, арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулха зорилготойгоор абтаһан түрэл партиингаа ЦК-гэй Пленумэй энэ түүхэтэ тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсахын тула бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллаха ёһотойбди. Манай промкомбинат промышленна предприяти байбашье, хүдөө ажахытай, колхозуудтай тон нигта холбоо барисаатай гээшэ. Юуб гэхэдэ, бидэнэр сабхи, хүбэнтэй куртик, үмдэ, пальто тэхэ мэтын тутал хубсаһа оёнобди. Тэрэмнай хүдөө ажахыда, колхознигуудта эльгээгдэнэ. Шарга, тёс, барилгын модон материал, диван болон элдэб мебелеэр колхозууд ба колхознигуудые, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые ханганабди. Тээрмэдээ колхознигуудай талхыень татанабди, Молотовой нэрэмжэтэ колхозые электрын гэрэлээр ханганабди. Хүдөө ажахытай холбоо барисаагаа байгуулдаг, харилсан туһалалсадаг юумээ тоолохо болоо һаамнай захаһаа абаһаар олон бшуу. Партиин ЦК-гэй Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэри соо эригдэһэнэй ёһоор энээнһээ хойшодоо хүдөө ажахытай, колхозуудтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тэдэниие һайн шанартай продукцяар хангаха зорилготойбди.

Д. Доржиев.

Советскэ Союзда шэнэ түхэлэй атомна бомбонуудые туршаһан тухай ТАСС-эй мэдээсэл

Атомна энергиин талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй түсэбтэй зохилдуулан, һүүлэй неделинүүдтэ, Советскэ Союзда хэдэн шэнэ түхэлэй атомна бомбонуудые туршаһан байна. Туршалганууд амжалтатайгаар үнгэрөө. Тэдэнэр эрдэмтэдэй ба инженернүүд-конструкторнуудай расчедууд болон багсаамжануудые бүрин баталан гэршэлбэ.

Атомна зэбсэг хорихо тухай СССР-эй эрид шанга дурадхалнуудые бэелүүлхые США-тэй харюусалгата нюурнуудай арсажа байгаа сагта, аюулгүй байдалай эрилтэнүүдые үнэдэһэ болгон, атомна зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ Советскэ Союзай анхарал хандуулха баатай байһаниинь бүрин ойлгосотой байна. Гэхэтэй хамта, Советскэ Союз атомна, водородно ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые заабол хорихо тухай бусад оронуудтай хэлсээ хэхэ, зэбсэгжэлгые нилээд ехээр хороохо, эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо гэжэ оролдон, арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ политикые саашадаашье бэелүүлхэ юм.

Энээнтэй хамта, атомна энергиие промышленна зорилгонуудта хэрэглэхэ хүдэлмэринүүд Советскэ Союзда хэгдэжэ байна. Амгалан хүгжэлтын хэрэгтэ атомна энергиие зорюулха ябадал туйлахые өөрынгөө эгээн шухала зорилго гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

(ТАСС).

СССР-эй арадуудай хэлэнүүд дээрэ Хитадай литература хэблэгдэнэ

Советскэ уншагшад Хитадай литературые гүн ехээр һонирхоно. Һүүлэй табан жэлэй туршада СССР-эй арадуудай хэлэнүүд дээрэ Хитадай зуу гаран номууд оршуулагдан хэблэгдээ. Тэдэнэй ниитэ тираж зургаан миллион экземплярһаа үлүүлнэ.

Мао Цзэ-дунай зохёолнуудай дүрбэн томтой суглуулбариие хэблэн гаргалга ехэхэн событи болобо. Хитадай революциин элдэб үенүүдтэ хамаатай шухала зохёолнууд тэрээндэ ороно.

Сталинска шанда хүртэһэн уранһайханай литературын зохёолнууд ехээр алдаршанхай. Уранзохёолшо Дин Линэй зохёоһон «Сангань мүрэн дээгүүр наран мандаба» гэһэн ном ород хэлэнһээ гадна украин, узбек, литовско, эстон, удмуртска, уйгур ба бусад хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэн гараба. Чжоу Либогой «Шуурган» гэжэ роман хоёр дахин хэблэгдээ.

Гүрэнэй уранһайханай литературын издательство олониитын элитэ ехэ ажал-ябуулагша ба уранзохёолшо Го Мо-жогой нэгэ том зохёолнуудые һаяшаг хэблэн гаргаба.

Хитадай шэнэ литературын үндэһэ һуури табигша Лу Синиин рассказуудай сборник гаргагдаа. Тэрэнэй зохёолнуудай суглуулбариие 4 том болгон хэблэн гаргахаар хараалагдана. Сборник һаяар гаргагдахань.

Мао Дунь ба Лао Шэ гэгшэдэй зохёолнуудай нэгэ нэгэ том хэблэгдэхээр түсэблэгдөө. Ло Гуань-чжунай томнигууд «Гурбан хаан» гэжэ түүхэтэ роман Хитадта эгээн ехээр алдаршаһан номуудай нэгэн мүн. Ороной феодальна бутаран уналгын үе, хитад арадай хуби заяан роман соо харуулагдана. Хитадай агууехэ уранзохёолшодой Цюй Юа-ниин шүлэгүүд ород хэлэн дээрэ түрүүшынхеэ хэблэгдэбэ, тэрэнэй наһа бараһаар 2200 жэлэй ойе Советскэ Союзда һая үргэнөөр тэмдэглэһэн байна. Хитадай литературын классик Ши Най-аниин «Мүрэнэй баймаг» гэжэ ехэ романиие хэблэхээр хараалагдана. Гайхамшагта фантастическа зохёолнуудай автор Пу Сун-линэй «Юрэ буса хүнүүд тухай рассказууд» гэһэн нэгэ томтой зохёол дахин хэблэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Шүүбэринүүдэй хоёр тираж

Гүрэнэй 3 процентнэ урьһаламжын шүүбэринүүдэй хоёр тираж—гол 35-дахи ба нэмэлтэ 6-дахи тиражууд сентябриин 30-да Москвада болохонь.

Гол тиражда 42500 шүүбэринүүд, нэмэлтэ тиражда 57500 шүүбэринүүд наадагдаха байна.

Нөөсэлгын кассанууд урьһаламжын облигацинуудые худалдаха, һаадгүйгөөр худалдан абана.

(ТАСС).

Коммунизмын түлөө дүлэтэ тэмсэлшэд

Бакинска 26 комиссарнуудые буудан алаһаар 35 жэлэй ойдо

Бакинска 26 комиссарнуудые английска интервентнүүдэй буудан алаһаар 35 жэлэй ой мүнөөдэр гүйцэбэ. Бакинска коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэд, революционно хүтэлэ тэмсэлшэд, Бакуда советскэ засагые эмхидхэгшэд ба хүтэлбэрилэгшэд — бакинска 26 комиссарнууд 35 жэлэй урда тээ — 1918 оной сентябриин 20-до Красноводскоо 207 модо газарта, Ахча-Куйма ба Перевал гэжэ станциинуудай хоорондо буудагдан алагдаһан байна. Английска командованиин түлөөлэгшэ капитан Тиг Джонс ба сагаангвардейскэ закаспийска «правительствын» гэшүүд — английска империализмын эсеровскэ арсанаар шуһата хюдалгые хүтэлбэрилһэн юм.

Интервентнүүдэй гараар хорогдон Степан Шаумян, Алеша Джапаридзе, Мешади Азизбеков, Иван Фиолетов, Павел Зевин, Григорий, Корганов, Иван Малыгин, Г. Петров, Арсен Амирян ба бусад наһа бараһан байгаа. Ажалшадай эрхэ сүлөө ба зол жаргалай түлөө, марксизм-ленинизмын агуу сурталай илалтын түлөө амин наһаа үгэһэн эдэ эрэлхэг зоригто революционернүүдэй нэрэнүүд коммунизмын түлөө манай партиин тэмсэлэй баатарлиг түүхэдэ алтан үзэгөөр бэшэгдээ.

* * *

1918 он залуу советскэ республикада хүшэр хүндэ туршалгануудые гарһан байгаа. Орон доторхи контрреволюционно хүсэнүүдээр — өөрынгөө агентураар дэмжэгдэн, империалистнууд советскэ Россиие булаан хубааха ба өөрынгөө колони болгохо гэжэ оролдон, тэрээндэ эсэргүү зэбсэгтэ интервенци хэжэ эхилбэ. Гадаадын интервентнүүдэй сэрэгүүдтэ түшэглэһэн меньшевигүүдэй, эсэрнүүдэй, буржуазна националистнуудай эзэрхэжэ байһан Закавказьеда ималга хүндэ байдал бүрдэжэ тохёолдоһон байгаа. Английска, мүн германо-турецкэ империалистическэ шунахай арьяатад Россиин промышленна шухала центр — Баку тээшэ хомхойрон харадаг байгаа.

Хаанта засагта ба капитализмда эсэргүү революционно тэмсэлдэ халуужаһан, ороной хүдэлмэришэн ангиин түрүү отрядуудай нэгэн — Бакугай хүдэлмэришэд Закавказьедэ түрүүшээр советскэ засаг тогтообо. Большевигүүд соведүүдэй засагые бэхижүүлхын түлөө, бүхы Азербайджаниие советскэ болгохын түлөө Бакугай хүдэлмэришэдэй тэмсэлые хүтэлбэрилһэн юм. Тэрэ буржуазиин, помещигүүдэй ба лалархис духовенствын националистическэ партиие — муссаватистнуудай контрреволюционно бандые бута сохиһоной ашаар, засаг түрэ бакинска пролетариадай гарта шэлжээр оробо. Бакуда арадай комиссарнуудай Совет байгуулагдаа. Тэрэнэй составта шалгагдамал коммунистнууд — С. Шаумян, А. Джапаридзе, М. Азизбеков, И. Фиолетов, Г. Корганов, Я. Зевин, М. Везиров ба бусад ороһон байгаа. Элдэб олон национальностиин хүнүүдые оруулалсаһан Совнаркомой состав Закавказьеын арадуудай ахадуугэй хани барисаае харуулба.

Совнарком эмхидхэлэй эдэбхитэ ехэ ажал-ябуулга дэлгэрүүлбэ, тэрэнэй ашаар советскэ засаг Азербайджанай хэдэн олон бусад городуудта, мүн Дагестанай Дербент ба Махач-Кала городуудта тогтоогдоһон байгаа. Бакинска коммунистнууд Бакуе Закавказдахи советскэ засагай түшэг тулгуури болгобо.

Закавказдахи событинуудай хүгжэлтые анхаралтайгаар адаглан хаража байһан Ленин Сталин хоёр бакинска арадай комиссарнуудай Соведэй ажал-ябуулгые заланударидаһан юм.

Партиин Центральна Комитедэй заабаринуудай үндэһөөр, бакинска коммунистнууд социалистическэ хэдэн олон шухала хубилалтануудые хэбэ. Совнарком нефтяной промышленностиие, каспийска худалдаа наймаанай флодые, банкнуудые национализировалээ, хуушан сүүдые үгы хээ, арадай шэнэ сүүд байгуулаа, ажалша таряашадта дамжуулан үгэхын тула бэгэй ба хаанай газарнуудые хуряан абаха тухай декрет гаргаа, предприятинуудта 8 часай хүдэлмэриин үдэр бии болгоо. Өөрөө үгаа ехэ бэрхэшээлнүүдые үзэжэ байбашье, советскэ Росси эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь бакинска пролетариадта ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Тиихэдэ, бакинска хүдэлмэришэд РСФСР-тэ 80 миллион гаран пүүд нефть ба бензин эльгээжэ туһалба.

И. В. Сталинай хэлэһэнэй ёһоор, Бакугай революционно пролетариат халаа закавказска пролетариадта «Социализмын зам гэрэлтүүлэгшэ һүр жабхаланта одон ба дахуулан ябагша жэшээ» болоһон байна.

Германо-турецкэ сэрэгүүдтэй нэгэдэһэн муссаватистнуудай банданууд 1918 оной июльдэ Баку тээшэ добтолбо. Гэхэ зуура, Иранда байрлаһан английска империалистнууд эдэбхитэй ябуулгануудые хэжэ эхилбэ. Тэдэнэр тэндэһээ советскэ Бакуда добтолхо бэлэдхэл хэһэн юм. Тус городто дашнагууд, эсэрнүүд ба меньшевигүүд өөһэдынгөө хорото ажал-ябуулга шангадхаба. Тэдэнэр германо-турецкэ зэбсэгтэ хүсэнүүдээр эзэлэгдэхэ ябадалһаа городые абарха зорилготой байһан хэбэртэйгээр английска интервенционистска сэрэгүүдые Бакуда уриижа ерүүлхын түлөө агитаци хэбэ. Бакинска соведэй заседани дээрэ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ үедэ эсэрнүүд ба меньшевигүүд соведэй олонхидые үгэдөө оруулжа, английска сэрэгүүдые Бакуда уриижа ерүүлхэ тухай шиидхэбэри гаргуулжа шадаһан байна.

Германо-турецкэ ба английска империалистнуудай, тэдэнэй эсеро-меньшевистскэ болон муссаватистска агентнуудай түрилтэ доро Бакуда советскэ засаг унагаагдаба. Английска империалистнуудые дуудаһан «центрокаспиин диктатура» гэдэгээр Бакуда байгуулагдаһан контрреволюционно меньшевистско-эсеровскэ правительство бакинска пролетариадай хүтэлбэрилэгшэдые —бакинска 26 комиссарнуудые арестовалһан байна.

Сагаангвардеецүүд бакинска комиссарнуудые алажа шадаагүй, ушарынь тэдэнэр городые эзэлһэн германо-турецкэ сэрэгүүдэй ба муссаватистска бандануудай сохилто доро Бакуһаа зугадаха баатай болоһон юм. Бакинска комиссарнууд түрмэһөө мултаран гараба. Гэбэшье, тэдэнэй һуугаад Астрахань ошожо ябаһан пароход урбагшадай хүсэлэлгөөр Красноводск асарагдаһан байна, тэндэ английска империалистнуудта алба хэжэ байһан эсеровскэ закаспийска правительство эзэрхэжэ байһан байгаа.

1918 оной сентябриин 20-ной үглөөгүүр үүр сайжа байхада английска интервентнүүд өөһэдынгөө зарсанар-эсэрнүүдтэй хамтадаа, бакинска 26 комиссарнуудые алаба. Энэ хорото бузар ааша английска империалистнуудай эгээн муухай гэмтэ хэрэгүүдэй нэгэниинь гээшэ. «Гуманна» ба «цивилизованнобди» гэдэг английска интервентнүүд бодото дээрээ шуһата зэрлиг этэгээдүүд гээшэ, тэдэнэр өөһэдынгөө дээрэмдэлгын зорилгонуудые түйлахын тула ямаршье бузар аашануудые хэхэсэ түбэгшөөхэгүй юм гэжэ хүдэлмэришэн анги үшөө дахин мэдэжэ абаа.

Бакинска 26 комиссарнуудай наһа бараһаар табан жэлэй ойн үдэр, 1923 ондо Азербайджанай ажалшадта эльгээһэн бэшэг соогоо партиин ЦК иигэжэ бэшэһэн байгаа: «...Таряашадтай нигта холбоогоо үдэр бүри бэхижүүлжэ, шэн зоригто ажалаараа танай хүгжөөһэн советскэ Азербайджанска республика халаа наһа бараһан нүхэдтэ эрхим памятник болохо, тэдэнэй революционно габьянууд бакинска хүдэлмэришэдэй зүрхэнүүдтэ хододоо һанагдан ябана. Наһа бараһан 26 нүхэдэй захиһан агууехэ революционно баатаршалгые таанар саашадаа нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлхэ, мүн Азербайджанска советскэ республикые Зүүн зүгэй ерээдүйн советскэ республикануудай жэшээ болгожо шадаха байхат гэжэ РКП-гэй ЦК найдана».

Бакинска 26 коммунистнуудые алаһан үдэрһөө хойшо үнгэрһэн 35 жэлэй турша дотор, Коммунистическэ партиин ленинско-сталинска национальна политикые үнэн зүбөөр бэелүүлһэнэй ашаар, Азербайджан хадаа хүсэн түгэлдэр индустритай, механизированнэ түрүү хүдөө ажахытай, формоороо национальна ба удхаараа социалистическэ ехээр хүгжэһэн культуратай, һалбаран хүгжэһэн советскэ республика болоо. Азербайджанска ССР Зүүн зүгтэ социализмын зам зааһан гэрэлтэ одон болоо. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябажа, республикын ажалшад КПСС-эй XIX съездын хараалһан коммунистическэ байгуулалтын программые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Азербайджанска ССР-эй экономикын ба культурын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэдэ, тэрэнэй арадай зол жаргалта ажабайдалда, коммунизм байгуулжа байгаа советскэ хүнүүдэй түүхэтэ илалтануудта марксизм-ленинизмын агуу ехэ сурталай илалта харагдана, тэрэнэй түлөө бакинска 26 комиссарнууд тэмсэһэн ба ами наһаа үгэһэн юм.

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫЕ ОЙРЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ ТҮГЭСХЭХЭ

Республикын аймагуудта ургаса хуряалгын ба намарай пар хахалалгын ябаса тухай

1953 оной сентябриин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Оросһото культурануудые хуряалга	Намарай пар хахалалга	Хартаабха малталга	Силосэ культурануудые хуряалга
Баргажанай	88,2	41,0	—	59,3
Яруунын	85,9	21,8	42,5	100,0
Тарбагатайн	82,3	47,7	19,8	90,2
Заиграйн	79,7	16,3	31,5	91,9
Иволгын	77,6	34,7	11,8	86,9
Хэжэнгын	76,6	13,7	23,6	58,9
Хоринн	75,5	15,1	30,6	98,7
Б.-Кударын	74,5	27,7	18,3	102,3
Прибайкальска	74,5	16,5	8,2	94,9
Кабанскын	73,4	16,7	12,1	100,0
Мухаршэбэрэй	71,3	20,3	17,1	97,9
Кударын	65,4	21,4	27,9	97,7
Бичурын	59,2	24,4	10,7	90,0
Закаменай	59,2	13,5	9,6	85,9
Түнхэнэй	56,6	16,2	22,9	67,4
Сэлэнгын	53,5	16,2	7,8	99,2
Кяхтын	52,4	19,7	29,2	100,0
Баунтын	52,4	—	—	—
Курумканай	51,1	19,7	14,9	74,4
Торийн	46,7	6,1	12,8	87,6
Зэдын	41,5	14,0	—	—

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябаса тухай

1953 оной сентябриин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ һурилга	Үбһэ сабшалга	Силос наранга
Закаменай	84,4	102,9	53,3
Кабанскын	78,3	92,6	52,3
Ахын	76,8	89,6	39,8
Прибайкальска	76,5	89,0	54,6
Кударын	73,8	93,3	91,4
Баргажанай	72,6	84,0	38,2
Б.-Кударын	70,2	100,0	41,3
Хойто-Байгалай	67,5	84,0	26,7
Баунтын	66,8	75,7	29,6
Тарбагатайн	66,4	95,9	39,0
Мухаршэбэрэй	60,8	93,0	51,9
Түнхэнэй	59,6	88,5	72,2
Кяхтын	58,1	102,6	74,2
Курумканай	55,2	90,0	48,8
Бичурын	54,6	87,8	39,7
Заиграйн	53,0	94,1	35,4
Торийн	49,6	96,8	69,6
Иволгын	44,1	84,6	57,8
Сэлэнгын	43,9	89,5	22,9
Зэдын	43,1	83,8	71,3
Хоринн	39,7	88,6	33,1
Яруунын	39,4	87,3	27,7
Хэжэнгын	34,9	95,3	50,5

Комбайнууд юундэ һаатанаб

КУРУМКАН. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудай полинууд дээрэ таряа хуряалгын хүдэлмэри эхилээр һара хахад болобо. Эндэхи колхозууд, илангаяа Баргажанай МТС-эй харьяата колхозууд энэ хугасаа соо таряагаа хадажа сүм дүүргэхэ бүхы арга боломжонуудтай байгаа. Юуб гэхэдэ, колхозуудай хэрэглэмжэдэ МТС-эй хүсэтэ техникэ, мүн механизаторска кадрнууд байна ха юм. Теэд сентябриин 15-най байдалаар аймагай колхозууд бүхы дээрээ миил 600 шахуу гектар таряагаа хуряагаа. Һүүлэй үедэ таряа хуряалгын темп бүри удаараа

Иимэ байдал ямар шалтагаанһаа тохёолдооб? Олонхи колхозуудай полинууд дээрэ колхозникуудай ажал тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Комбайнуудта горючи шэрэлгэ таһалдуулагдана. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай № 1 бригадын полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Баргажанай МТС-эй эрхим комбайнер нүхэр Дабаев «Мүнөөдэр горючигүйдэһэн дээрэһээ минии комбайн хүдэлхэгүй» гэжэ хөөрэнэ. Нүгөөдэ комбайнань техническэ дутагдалтай дээрэһээ мүн лэ хүдэлнэгүй. Ушар иимэһээ эдэ комбайнууд оройдоо 120 гектар таряа хуряаха ёһотой аад, тэрэнээ мүнөө хүшэхүрэжэ ядажа байһаар.

Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Зарубин) мүнөө жэл 360 гектар таряа хуряаха аад, хүшэхүрээгүй байна. Мүнөө арайхан гэжэ 220 гектарынь хуряагдаа. Эндэхи тракторна бригадада (бригадирынь нүхэр Коголницкий) 2 комбайн бии. Теэд тэдэнь горючи ба тоһодохо материалай таһалдуулагдадаг дээрэһээ ехэнхидээ хүдэлдэггүй байна.

— Һайнаар хүдэлмэрилхэ гэхэдэмнай юушье болоногүй. Горючи болон тоһодохо материал шэрэлгын таһалдадаг дээрэһээ трактор, комбайнууднай ходо һаатана. Теэд колхозой правлени ба МТС-эй дирекци горючи шэрэлгые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй,— гэжэ нүхэр Коголницкий хэлэнэ.

Гадна, таряа гээлтэдэ оруулха ябадал үзэгдэнэ.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг комбайнер нүхэр Козулин тэрэшэлэн таһалдалтайгаар хүдэлмэрилнэ. Теэд колхозой правлени ороохо шэрэхэ мори тэргэнүүдые хүсэд табинагүй.

Баргажанай МТС-эй директор нүхэр Казанцевай ба харьяата колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэдэй «мүнөө жэлдэ таряан муугаар ургаа. Тиимэһээ яаралшьегүйгөөр хуряахада болохо» гэһэн гээгдэнги һанал бодолдо эзэлэгдэһэн дээрэһээ таряа хуряалга дээрэ иимэ ехэ гээгдэл тохёолдоо. Гэхэ зуура, аймагай Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени эдэ бүхы дутагдалнуудые һайн мэдэхэ мүртөө ямаршье хэмжээ абанагүй.

О. Раднаев,
манай корреспондент.

Механизированнэ ток

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хүдөө ажахыда (Зэдэ) механизаци үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Мүнөө колхозой таряа хуряаха, сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэринүүд бүрин шахуу механизацилагданхай. Таряа хуряалга дээрэ үндэр бүтээсэтэ комбайнууд, хүсэтэ тракторнууд, хурдан автомашинанууд хүдэлмэрилнэ.

Һаяхан колхозой центральна ток механизацилагдажа дүүргэгдэбэ. Ток дээрэ 25 моринной хүсэтэй нефтедвигатель, 20 киловатт хүсэтэй генератор тодхогдоо. Эдэ механизмуудһаа ба нэмэгдэжэ табигдаһан моторнуудһаа «ВИСХОМ» гэжэ нэгэ зерносушилка, триер, 2 сортировко, веялкэнүүд ба зернопульт хүдэлгэгдэнэ. Тогой ба складуудай территори электрын галаар гэрэлтүүлэгдэнэ.

Энэ ток дээрэһээ колхоз үдэр бүри 300 гаран центнер таряа гүрэндөө тушаадаг болоо.

Н. Мункуев.

Үгэеэ хэрэгээр баталба

Боргойн совхозой хүдэлмэрилэгшэд мухаршэбэрэйхидэй уряагаар ургаса хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые саг болзор сооһь үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, таряа тушааха түсэбөө сентябриин 15-да дүүргэхэ уялга абаһан байгаа.

Тэдэнэр хэлэһэн үгэеэ бодото ажалаараа баталба. Гүрэндэ таряа тушааха түсэб сентябриин 7-до 103 процент дүүргэгдээ. Мүнөө совхозойхид таряа хуряалгын темпые улам хурдадхажа байна.

М. Нимаев.

500 гектар хуряаба

Яруунын аймагай Ульдиргын сомоной «Коммунизм» колхозой поли дээрэ таряа хуряажа байгаа Эгэтын МТС-эй суута комбайнер З. Хахимов мүнөө 500 гектар таряа эрхим шанартайгаар хуряаба. Тэрэ түсэбөө 100 гектараар үлүүлэн дүүргээд, бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Ц. Номтоев.

ТҮРҮҮ БРИГАДАДА

Түгнэ, тэрэнэй һалаа Сулхара голнуудай хоорондохи үргэн ехэ поли, дунда Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой тарянажалай нэгэ бригадын полевой стан оршоно. Мүн эндэ Гашейн МТС-эй № 13 тракторна бригадын механизаторнууд вагончигуудаа саг зуура байлгажа байрланхай.

... Хайшаашье хара—заха үзүүргүй үргэн ехэ таряалан. Полевой станһаа зүүн тээшээ аяар Түгнын үндэрэй боори хүрэтэр нэмжыһэн шэниисын талмайда хэдэн комбайнууд ороод, шэнэ ургасын таряа хадажа ябанад. Гашейнхид урда жэлнүүдэйнгээ дүй дуршэлөөр энэ жэлдэ комбайнуудые бүлэг бүлэгөөрнь ажиллуулха метод үргэнөөр хэрэглэжэ байна. 4 комбайн оролдосотойгоор, нэгэ адли үргэнтэйгөөр таһалжа, тэдэнэн участогуудта ороод, нэгэ зариманиинь ута загон туун үгсэжэ, нүгөө зариманиинь уруудан орожо ябана. Тэбхысэ тайрууһан соломын узуур, хирэ хирэ болоод хамайса унатааһан соломын бухалнууд комбайнуудай хойноһоо үлэнэ. Харин «Сталинец-6» гэжэ нэгэ комбайн хойноо зурууд хара газар үлөөгөөд ябажа байба. Энэ хадаа таряа хадахатаяа хамта намарай пар хахалхын тулада соломын бурта лущени хэгдэнэ.

Бидэнэр дүтэлжэ ябаһан комбайн гараад ошобобди. Тиигэжэ ябатараа комбайн бүхэнэй ороод туужа ябаһан загонуудай нэгэ хажууда бололтотой таряануудые хараад, энэ юун боложо байна гээшэб гэжэ хүүһамнай тэндэ байһан нэгэ колхозник иигэжэ харюусаба:

— Шофернууднай таряагаа зөөжэ хаанашье хүшэ хүрэнэгүй, энэ хадаа манай эндэ тарянай унасатай гээшэнь яаха аргагүй. Һаатажа байхагүйн тулада комбайнова агрегадууд загонуудайнгаа нэгэ захада газар сэбэрлэжэ ток хээд, бункер соохи таряагаа адхана. Теэд бороо шүүдэртэ таряагаа норгохогүйн тулада брезентээр һарабша түхеэрэгдэнхэй. Мүн тиихэдэ эндэ адхагдаһан таряан ехэнхидээ һүниндөө зөөгдэшэдэг юм.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр ябатарнай үнөөхи комбайншье ойротожо, тракторна бригадын эрхим комбайнернуудай нэгэн Куприян Васильевич Носков штурвалайнгаа дэргэдэ зогсон энеэжэ ябаба. Нэгэ жэгдээр намхагад гээд тайрагдажа байһан арзагар колостой шэниисын соломонууд хүндэ толгойгоороо полотно дээрэ унажа, өөдөө дамжан, молотилка руу тооһо бурьюулан орожо байна. Удаань комбайнай бункер руу харахада алтан шара шэниисын зайгүй гоожохонь харагдана. Машинашье эрхимээр хүдэлжэ, агрегадта ябажа байһан хүнүүд эбтэй эмхитэйгээр, дуутай шуутайгаар хүдэлмэрилжэ ябанад.

Таряа хуряалгада ороһон түрүүшынгээ үдэрнүүдһээ эхилээд, тус агрегадайхид үдэрэйнгөө 10 гектар даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо дунда зэргээр үдэрэй 16 гектар, зарим үдэрнүүдтэ 18—20 гектар хадажа байгаа.

Самоходно комбайн жолоододог комбайнер Леон Игнатьевич Фетисов нүхэр Носковтой зэргэлээд хүдэлмэрилдэг. Нүхэр Фетисов Носковтой хамта нэгэ үдэр поли дээрэ гараад, үдэр ерэхэ бүри шэнэ амжалтануудые түйлажа захалһан байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг агрегадайхид бусад агрегадуудтай алдаа, эрид дээшэлүүлжэ, сезоной даалгабари үглөө мүнөөгүй дүүргэгдэхэ болоо.

Нүхэр Калашниковай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид эбтэй эмхитэй ажалаараа шалгардаг. Тэдэнэр гансашье таряа хадалгаар ажалаа хизаарлаад, һанаагаа амаршадаггүй. Үглөөнэй үүрээр, Түгнын үндэрэй хирануудаар тэнгэриин һая һая сайража байхада эндэ ажалдаа гаралган боложо байдаг. Энэ үедэ механизаторнууд тракторнуудтаа тросово волокушануудые шагталаад, комбайнуудһаа гараһан соломые сомохо газартань суглуулжа эхилдэг юм. Тиигээд 1—1,5 часай үнгэрхэлөөр ехэхэн талмай комбайнһаа гараһан соломоһоо сэбэрлэгдэжэ, намарай пар хахалхада сүлөө болоһон байдаг.

Тракторнстнууд, прицепщигүүд болон агрегадай бусад зарим гэшүүдэй соломо суглуулжа байха үедэ комбайнер штурвальна хоёр машинадаа техническэ харууһа хэжэ тон сүлөөтэйгөөр хүдэлмэрилжэ байдаг юм. Техническэ харууһа хэлгын болоходо агрегадай гэшүүд хэн юу хэхэеэ һайса мэдэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, комбайнер мотор болон молотильна агрегадаа шалгаад, шүрэб, гайхануудыень чангадхадаг, бусад дутагдалнуудыень усадхадаг байна. Хэрбээ энэ тэрэ частиин ехэхэнээр эбдэржэ, хүдэлмэриин ехээр гараад байгаа һаань, штурвальна ерэжэ туһалалсадаг. Юрэнхыдөө штурвальна молотилка болон мотороо тоһододог, комбайнда горючи болон уһаар заправка хэдэг байна. Соломобухаллагшад ба таряа мэшээглэгшэд комбайнер штурвальна хоёрто туһалалсажа байхаһаа гадна, өөһэдынгөө бариха аса тармуурые, мэшээг, уялаануудые бэлэдхэдэг юм.

Соломоёо суглуулжа дүүргээд, тракторнстнуудай тракторaa асархадань хоёр халаанайхид машинаяа тушаалсажа, абалсажа захалдаг. Энэ үедэ бригадир Иван Исаевич, тэрэнэй туһалагша Андрей Фомич Калашниковууд заатагүй байлсадаг юм. Эндэ тракторта техническэ харууһа хэлгэ инструкциин ёһоор наринаар хэгдэнэ. Техническэ харууһанай хэгдэжэ дүүрэмсээр хүдэлмэриин эхилһэн тухай бригадирай заабари үгтэжэ, моторнуудай хүршэгэнэлдэхэ абяан дуулдадаг. Тиин комбайн байра дээрэһээ хүдэлжэ, хүдэлмэриин халуун үдэр эхилнэ.

Хүдэлмэрилжэ байха үедөө агрегадайхид машинануудтаа техническэ заабариин ёһоор харууһалга хододоо хэжэ байдаг, үдэрэй эдеэлэлгэнэй үедэ агрегадайнгаа бүхы механизмуудые, картер соохи тооһоёо наринаар шалгажа үзэдэг, дутагдалнуудыень усадхадаг байна. Эдеэлһэнэйнгээ, машинануудтаа техническэ харууһа хэһэнэйнгээ удаа агрегадай гэшүүд үдэшэ болотор зогсолтогүй хүдэлмэрилдэг юм. Тиигээд хүдэлмэриин дүүрэхэлээр үдэшэниинь комбайнер туһалагшатаяа хамта комбайнаа шорой тооһоноонь аршаад, амархаяа ошодог.

Комбайнуудые шэрэжэ байһан тракторнуудай нэгэнэйнь эбдэрээ һаа, орондонь хүдэлмэрилүүлхын тулада бригадада нэгэ трактор хододоо үлүү байдаг. Тэрэ трактор ойро тойрон намарай пар хахалжа байгаад, хэрэгтэй болоо һаань дары асарагдадаг байна.

Намарай парые саг болзортонь хахалхада хойто жэлынь үндэр баян ургасын ургадаг тула тус бригадын механизаторнууд энэ шухала хүдэлмэридэ ехэхэн анхарал хандуулжа, үдэрынь комбайн шэрэһэн тракторнуудаараа һүниндөө пар хахалуулдаг байна. Мэнэ һаяхан далай мэтэ долгилжо байһан таряанай һуури дээрэ мүнөө хахалагдаһан хара газар харагдана. Тус бригадын механизаторнууд ерэхэ жэлдэ гансал пар болон намарай пар дээрэ тарилга хэхын тулада энэ жэлдэ намарай пар хахалха түсэбөө эрхэбэшэ үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Арбан гурбадахи тракторна бригадын эрхим ажал гансашье «Гигант» колхоздо бэшэ, мүн бүхы аймаг дотор суута гаранхай. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдтэ орожо байха үедэ тэдэнэртэ МТС-эй дирекциин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн. Уданшьегүй, таряа түүбэрилэн үшөө хадажа эхилээдүй байхада тус бригада тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэб дүүргэбэ гэжэ соносхогдоһон байна. Энэ баясама мэдээсэл механизаторнуудай эршэ зоригые бүри шангадхаа.

Тэдэнэй хүдэлмэрилдэг «Гигант» колхоз мүнөө ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Мүнөө колхоз ургаса хуряаха түсэбөө дүүргэхэнь ойротоо, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта 50 мянгаад шахуу пүүд эрхим шанартай таряа тушаагаа.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ таряа хуряалгын хүдэлмэри бүри үргэн далайсатай боложо, колхозой тогуудта шэнэ ургасын таряан зай забдагүй асарагдажа байна. Таряан тэндээ сэбэрлэгдээд, хатаагдаад, «Заготзерногой» пунктда хэдэн машинаар үдэршье, һүнишье илгаагүй зөөгдэнэ.

— Колхознай баян дээрээ баян боложо, Эхэ оромнай хүсэтэй дээрээ бүри хүсэтэй боложо байг лэ,—гэжэ колхозникуд болон механизаторнууд юрөөнэ.

М. АЛЕКСАНДРОВ.

Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжа— Хитадай экономикые һэргээн байгуулха шухала арга нүхэсэл мүн

Финансово-экономическа комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ли Фу-чуниин элидхэл

ПЕКИН, сентябриин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительственна Соведэй 26-дахи заседани үсэгэлдэр болобо. Арадай Центральна Правительствын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, түрүүлэгшын орлогшонор Лю Шао-ци, Сун Цзин-лин, Ли Цзи-шэнь, Чжан Лань, Гао Ган ба Соведэй бусад гэшүүд заседани дээрэ байлсаба. Арадай политическэ консультативна соведэй Бүхэхитадай комитедэй гэшүүд, арадай Центральна правительствын министрнүүд, арадай Центральна правительствын арадай-революционно сэрэгэй соведэй гэшүүд, Хитадай арадай һайндуратанай түлөөлэгшэд, олониитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба бусад хүнүүд заседани дээрэ байлсаба.

«Хитадай экономическа байгуулалтын хэрэгтэ СССР-эй туһаламжа тушаа Советскэ правительствотой хэлсээ хэһэн тухай» гүрэнэй административна соведэй финансово-экономическа комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ли Фу-чуниин элидхэл заседани дээрэ, шагнагдаһан ба һайшаагдаһан байна. СССР-эй правительствода баясхалан мэдүүлһэн бэшэг тус заседани дээрэ тэрэшэлэн абтаба.

Элидхэл соогоо Ли Фу-чунь хадаа Хитадай экономическа байгуулалтын түрүүшын табанжэлэй түсэбэй зорилгонууд ба тэрэниие бэелүүлхэ арганууд тухай, Советскэ правительствотой хэлсээ хэһэнэй дүнгүүд тухай тодорхойгоор топтон хэлэбэ.

Хитадай экономическа байгуулалтын түрүүшын табанжэлэй түсэбэй зорилгонууд ба тэрэниие бэелүүлхэ арганууд тухай хэлэхэ зуураа, Ли Фу-чунь иигэжэ мэдүүлбэ: түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай заабаринуудтай зохилдуулан, экономическа байгуулалтын түрүүшын табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд юуб тэхэдэ, нэн түрүүн хүндэ индустриие хүгжөөхэ ябадалда бүхы гол хүсэеэ зорюулха, оронийе индустриализацилгын ба национальна обороноо бэхижүүлгын база байгуулха; энэ байгуулалта бэелүүлхын тула кадрнуудые бэлэдхэхэ, транспорт ба хэлхеэ холбоо, хүнгэн промышленность, хүдөө ажахы хүгжөөхэ, худалдаа наймаанай хэмжээ ехэдхэхэ; хүдөө ажахын ба гар үйлэдбэриин талаар кооперативуудта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлхэ; үмсын промышленнэ ба худалдаа наймаанай предприятинуудые, тус тус хүнүүдэй хүдөө ажахынуудые ба ремесленнигүүдые дэмжэхэ болоно.

Эдэ бүгэдэ хадаа национальна экономикодо социалистическэ секторые эрид шууд үргэдхэхэ ябадал хангаха, хүгжэл ехэтэй үйлэдбэриин база дээрэ арадай материальна ба культурна хэмжээе удаа дараалан дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха байна гэжэ Ли Фу-чунь хэлэбэ.

Тиихэдээ Ли Фу-чунь иимэ зүйлнүүдые тэмдэглэбэ:

1) Хитадай экономическа байгуулалтын үедэ экономикын социалистическэ сектор саг үргэлжэ үргэн болгогдохо ёһотой. Энэ хадаа ороной экономическа хүгжэлтэдэ гол хараа шугам болоно.

2) Манай экономическа байгуулалтын үедэ капиталистическэ секторэй үүсхэл болохо зэргээрнь ашаглагдаха ёһотой.

3) Ороной экономическа байгуулалтые бэелүүлхын, оронийе индустриализацилхын тула, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай хоорондохи холбоо улам бата болгогдохо ёһотой.

4) Мүнөө байгаа индустриальна базануудай удхашанарые улам ехэ болгохо ба индустриальна шэнэ базануудые байгуулжа эхилхэ ёһотой.

5) Ехээр хүгжэһэн үйлэдбэриин база дээрэ арадай материальна ба культурна хэмжээн саг үргэлжэ дээшэлхэ ёһотой. Манай экономическа байгуулалтын зорилго энэ болоно, тиин энээнэй тулада түсэб зохёохо үедөө бии байгаа арга боломжоёо хараадаа абажа, тодорхой заабаринуудые оруулха болоно.

6) Ороной экономическа хүгжэлтын түрүүшын табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ябадал хангахын ба байгуулалтын хоёрдохи табанжэлэй түсэб дүүргэхэ условинуудые илангаяа ресурснуудай ба техническэ зэбсэгжэлгын талаар бэлэдхэхын тула зарим резервнүүд хараалатдаха ёһотой.

Советскэ правительствотой хэһэн хэлсээнэй дүнгүүдтэ хамааран, Ли Фу-чунь иигэжэ мэдүүлбэ:

Советскэ правительство манай эрилтэ хангахые зүбшөөбэ, манай экономическа байгуулалтада удаан болзоройехэ туһаламжа үзүүлхые шиидэбэ. Һүүлэй гурбан жэл соо советскэ туһаламжатайгаар проектировалэгдэһэн предприятинуудые барилтада туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, 1959 оной эсэс хүрэтэр Советскэ правительство 141 томо объектнүүдые, тэрэ тоодо металлургическа комбинадуудые, үнгэтэ металл үйлэдбэрилхэ предприятинуудые, нүүрһэнэй шахтануудые, нефть сэбэрлэхэ предприятинуудые, машина бүтээлгын заводуудые, автомобильна заводуудые, тракторна заводуудые, электростанцинуудые ба бусад предприятинуудые бариха ба үргэдхэхэ ябадалда туһалха байна. Эдэ предприятинуудай баригдаад байхада, манай ороной промышленна үйлэдбэриин хэмжээн нилээд ехээр дээшэлхэ юм гэжэ Ли Фу-чунь мэдүүлбэ. Тэрэ саг хүрэтэр манай орон өөрынгөө бэеэ даанхай индустритай болохо, манай индустриализацилга бата бэхи үндэһэ һууритай болохо юм.

Советскэ туһаламжа али бүхы талаараа эхинһээ абаад эсэстээ хүрэтэр үзүүлэгдэхэ байха юм гэжэ Ли Фу-чунь тэмдэглэбэ. «Шэнээр баригдаһан ба үргэдхэгдэһэн предприятинуудай хүдэлмэри хангахын ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдые һургахадамнай манда туһалхын тула Советскэ правительство шэнээр баригдажа байгаа заводуудта шухала хэрэгтэй хүдэлмэришэдые ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдые мэргэжэлээрээ техническэ һуралсал гарахынь тула Советскэ Союзай предприятинуудта эльгээхэ, мүн промышленностиин элдэб һалбаринуудай талаар мэргэжэлтэдые Хитад руу эльгээхэ гэжэ Хитадта дурадхаба. Манай ороной экономическа байгуулалта бэелүүлтэдэ Советскэ Союзай үзүүлһэн ба саашадаа тэрэнэй үзүүлхэ туһаламжа хадаа социалистическэ ороной интернационализмын агууехэ үзэл бодол тухай тодорхойгоор гэршэлнэ. Манда юумэнэй хэрэгтэй боложо гасагдаад байхадамнай, хэрэгтэй тэрэ юумэеэ өөһэдөө оложо шадахагүй байхадамнай, Советскэ правительство манда хододоо туһалдаг, манай эрилтэнүүдые бүрин хангадаг байгаа. Тэрээнһээ гадна, Советскэ правительство хадаа түсэб зохёходоо манай хараадаа абаһан болобошье, барижа дүүргэхэ тэжэ шиидэээгүй шэнэ объектнүүдые бариха гэжэ тэрэшэлэн дурадхаба» гээд Ли Фу-чунь тэмдэглэбэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа эб найрамдалай ба демократиин лагериин оронуудай хоорондохи экономическа харилсаанууд тухай нүхэр Сталинай иимэ мэдээжэ заабариие бүрин гэршэлнэ: «...Дайнай хойто тээхи үедэ тэдэ демократическа оронууд экономическа талаараа бүри нигта харилсаатай болоһон, экономическа хани харилсаагаа ба харилсан туһалалсалгаа улам һайжаруулһан байна. Советскэ Союзай үзүүлдэгтэл адли, тиимэ үнэн бодото, техническэ түгэс туһаламжые арадай-демократическа оронуудта нэгэшье капиталистическэ ороной үзүүлжэ шадахагүй байһыень тус хани харилсаанай бодото байдал харуулна. Ушарынь тус туһаламжын эзээн үнэтүй химда аад, техническэ талааараа эрхим зэргын байһанда тансашье бэшэ юм. Ушарынь түбхын түрүүн юуб гэхэдэ, бэе бэедээ туһалха, экономическа ниитэ дэбжэлтэ туйлаха гэһэн үнэн зүрхэнэй хүсэлэн энэ хани харилсаанай үндэһэниинь болоно. Энэнэй ашаар эдэ оронуудтахи промышленность дээдэ зэргын темпээр хүгжэжэ байна».

Энэ оной сентябриин 2-то нүхэр Маленковто ба нүхэр Молотовто эльгээһэн амаршалгын телеграмма соогоо түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун ба премьер Чжоу Энь-лай иигэжэ хэлэбэ: «...Хитад арадта Советскэ Союзай үзүүлдэг ахадүүгэй туһаламжа хадаа Хитадай экономикые түргөөр һэргээн бодхоохо ба түсэбтэ байгуулалтын замаар тэрэниие хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала фактор болоно».

Оронойманай экономическа байгуулалтын түрүүшын табанжэлэй түсэб, Советскэ Союзай туһаламжын байгаагүй һаа, иимэ түргөөр ба ехэ хэмжээгээр хэгдэхэгүй байгаа гэжэ Ли Фу-чунь тэмдэглээ.

Хитадые индустриализацилха хэрэгтэ тохёолдоһон бэрхэшээлнүүд дабагдаха юм гэжэ мэдүүлээд, Ли Фу-чунь түгэсхэлдөө иигэжэ мэдүүлбэ: Хитадай Коммунистическэ партиин ба түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай политикые болон хүтэлбэриие нарин зүбөөр дахаа һаамнай, Советскэ Союзай дүй дүршэлые шэн зоригтойгоор шудалжа, манай хүдэлмэриин амжалтанууд ба дутуунуудые саг үргэлжэ, нарин һайнаар шэнжэлээ һаамнай, научна методүүдые хэрэглэжэ, үнэн сэхээр, оролдосотойгоор, эрид шангаар хүдэлмэрилээ һаамнай, Хитадай экономическа байгуулалтын амжалта хангагдаха байна.

Заседанида хабаадагшад тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэжэ, Ли Фу-чуниин элидхэлые һайшааба, Хитадта туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда баясхалан хүргэбэ.

СССР-эй ба Финляндиин хоорондо эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталһаар 9 жэлэй ойтой дашарамдуулан Хельсинкидэ суглаан болобо

ХЕЛЬСИНКИ, сентябриин 18. (ТАСС). Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталһаар 9 жэлэй ойтой дашарамдуулан, «Финлянди — Советскэ Союз» гэжэ общество үсэгэлдэр Хельсинкидэ суглаа эмхидхэбэ. Республикын президент Паасикиви, премьер-министр Кекконен, «Финлянди —Советскэ Союз» обществын хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, финляндска столицын түлөөлэгшэд суглаан дээрэ байлсаба.

Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд суглаан дээрэ тэрэшэлэн байлсаба.

Гэгээрэлэй министр Виролайнен Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталһаар 9 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Эблэрэлгэ тухай хэлсээн Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаануудта шэнэ үеын эхи табяа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Эбэй договорые баталалга хадаа Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо нормальна харилсаануудые һэргээһэн байна гэжэ Виролайнен хэлэбэ. Хани барисаан, хани харилсаан ба харилсан туһалалсалга тухай 1948 оной хабар баталагдаһан договор хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые саашадань бэхижүүлгэдэ туһалба.

Бага ороной хараа бодолоор абаад үзөө һаа, эб найрамдалые сахилга хадаа ажабайдалай ба урагшаа дабшалтын түрүүшын арга боломжо гээшэ гэжэ Виролайнен зааба. Эблэрэлгэ тухай хэлсээгээр Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондо һэргээгдэһэн эбэй ёһоной харилсаанууд хадаа амгалан байгуулалта хэхэ ябадалдань Финляндида шухала арга боломжонуудай нэгыень байгуулаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Элидхэлшэ хадаа Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондохи экономическа ба культурна холбоонууд тухай тогтон хэлэбэ. Урид-шалан гаргагдаһан мэдээнүүдэй ёһоор, 1953 ондо Советскэ Союзда Финляндиин хэхэ экспорт 35 миллиард марка, мүн Советскэ Союзһаа импорт—26 миллиард марка болохо байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа Советскэ Союзтай товар андалдалга 61 миллиард марка гү, али Финляндиин гадаадын худалдаа наймаанай юрэнхы хэмжээнэй 25,5 процентнь болохо гэһэн удхатай юм.

Финлянди өөрынгөө зарим түхэлэй продукцида шухала хэрэгтэй рыногүүдые Советскэ Союзда оложо абаа гэжэ Виролайнен мэдүүлбэ. Өөрынгөө талаһаа Советскэ Союз Финляндиин үйлэдбэрилдэггүй тон шухала товарнуудые Финляндида худалдана, тэдэ товарнууд экономическа ажабайдалые хангаха ябадалда ехэ хэрэгтэй байна. «Энэ талаар туйлагдаһан дүнгүүд тон ехэ удхашанартай баримта гээшэ. Манай экономическа барисаан хэн хэндээ үрэ дүнгүүдые асаржа, саашадаа хүгжөөгдэхэ юм гэжэ найданабди» гээд Виролайнен тэмдэглэбэ.

Финлянди болбол 9 жэлэй турша дотор болоһон хүгжэлтэ ба энэ талаар туйлагдаһан дүнгүүд тушаа ханалтатай байна гэжэ Виролайнен түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Гайхамшагта үдэрэй хүндэлэлдэ финскэ ба советскэ артистнуудай концерт болоо.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 17. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин мүнөө үглөөнэй пленарна заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэлэлгэ эхилбэ. США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр үглөөнэй заседани дүүрэв.

Корейдэхи эблэрэлгэ тушаа

ПЕКИН, сентябриин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо үсэгэлдэр иигэжэ дамжуулна:

Сэхэ репатриацилгада хамаадахагүй, корейскэ Арадай армиин составай сэрэгэй үшөө дүрбэн пленэйхид мүнөөдэр лисынмановска агентнуудай хиналта дороһоо мултаран гараһан ба гэртээ бусахые хүсэһэн тухайгаа мэдүүлһэн байна. Мүнөө хүрэтэр ниитэ дээрээ сэрэгэй 14 пленэйхид — кореецүүд ба хитадууд тайлбарилан танюулха хүдэлмэриин эхилхын урда тээ (энэ хүдэлмэри 10 үдэрһөө эхилхэ) сүлөөдэ гараба.

Репатриацилха эрилтэ табиһан сэрэгэй дүрбэн пленэйхид репатриацилга тушаа комиссиин шиидхэбэри хүлеэжэ, сэрэгэй бусад пленэйхидһээ илгагданхай байна.

Мүнөө үглөөгүүр сэрэгэй 500 пленнэ кореецүүдһээ бүридэһэн һүүлшын бүлэгэй лагерьта дүтэлэн ерэхэдэнь, сэрэгэй пленэй нэгэ кореец колонноһоо гараһан ба гэртээ хариха дуратай байһан тухайгаа индийскэ харуулда мэдүүлһэн байна. Лисынмановска агентнууд тэрээндэ добтолжо, тэрэниие сохибо. Индийскэ солдадууд тэрээндэ туһалхаяа ерэжэ, тэрэниие лагерна госпитальдо эльгээбэ.

Нүгөө бүлэгэй сэрэгэй пленэй нэгэ кореец мүнөөдэр лисынмановска агентнуудай хиналта дороһоо тэрэшэлэн мултаран гараад, гэртэнь бусааха эрилтэ табиба.

Мүнөө үглөөгүүр сэрэгэй пленэй үшөө хоёр кореецүүд лагериин дэргэдэ автомашинаһаа бууха үедөө лисынмановска агентнуудай хиналта дороһоо зугадаба. Тэдэнэр нютагтаа бусаха дуратай байһан тухайгаа индийскэ солдадуудта мэдүүлээ.

Сэрэгэй пленэй кореецые сохилго хадаа гэртээ бусаха дуратай байһан тухайгаа сэрэгэй пленэйхидэй мэдүүлхэдэнь һаад хэжэ лисынмановска ба чанкайшистска агентнуудай хэрэглэдэг террористическэ методүүд тухай гэршэлнэ. Американска сэрэгэй засагаархид Арадай армиин командованиин ба Хитадай арадай һайндуратанай отрядуудай түлөөлэгшэдэй байлсаха ябадалһаа айна. Сэрэгэй пленэйхидтэ 70 метрһээ ойро дүтэлэн хинагшадай ба корреспондентнүүдэй ерэхыень үсэгэлдэр хорибо. Тиихэдэ урдань 20 метр хүрэтэр дүтэлэн ерэхыень тэдээндэ зүбшөөдэг байгаа.

Сэрэгэй пленнэ 1.994 кореецүүд репатриацилга тушаа комиссиин хиналта доро мүнөөдэр дамжуулан үгтэбэ. Тиимэ болохолоороо, лагерьнуудта эльгээһэн сагһаа хойшо репатриацилга тушаа комиссида корейскэ 3982 ба хитадай 5.636 сэрэгэй пленэйхид дамжуулан үгтэбэ.

Ирандахи байдал тушаа

ТЕГЕРАН, сентябриин 17. (ТАСС). «Дад» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, почтын, телеграфай ба телефоной министр Фарзанеган «Иранда сэрэгэй туһаламжа үгэлгые адаглан харахын тула» США ошохоёо байна.

ТЕГЕРАН, сентябриин 18. (ТАСС). Тусхай мэдээсэлэй ёһоор, Мосаддыгые, тэрэнэй кабинедэй ба «Национальна хүдэлөөн» гэжэ парламентска фракциин гэшүүдые (бүхы дээрээ 50 хүн) сэрэгэй сүүд сүүдлэхэ байна.

ТЕГЕРАН, сентябриин 18. (ТАСС). Иранай национальна обороной министрэй орлогшо байһан генерал Моханна ба полициин начальник байһан генерал Модабер гэгшэд сентябриин 17-до арестовалагдаа.

ТЕГЕРАН, сентябриин 18. (ТАСС). Үсэгэлдэр Тегеранай тамхинай фабрика дээрэ 12 хүдэлмэришэд арестовалагдаа.

Гоминдановска бандануд Бирмэдэ байжа үргэлжэлһөөр

ДЕЛИ, сентябриин 18. (ТАСС). США-гэй, Бирмын, Тайландын ба гоминдановецуудай хоорондохи хэлсээн зогсоогдоо гэжэ рангунска радио мэдээсэбэ. Бирманска делегаци эвакуацилгын болзорые тодорхойгоор тогтоохо гэжэ эрибэ. Энэ эрилтэнь хангагдаагүй, тиин бирманска делегаци заседаниие орхижо гараба.

Дүрбэн талын хэлсээн майн 22-то эхилһэн байгаа.

Щвейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир

ЦЮРИХ, сентябриин 16. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэеэ хүсэгшэдэй шатарай матч-турнирай 11-дэхи турта Керес Решевский хоёрой парти хүнүүдые ехээр һонирхуулаа. Тэдэнэй парти хойшолуулагдаба.

Смыслов Бронштейн гэгшэд наадажа, партинь тэрэшэлэн хойшолуулагдаа.

Авербах Эйвые, Котов Таймановые шүүбэ. Болеславский Найдорф хоёр тэнсэбэ. Петросян Штальберг гэгшэдэй парти хойшолуулагдаа. Геллер Глигоричтой наадажа, позиционно бага зэргын бүлюу байдалтай болобо.

Дүүрээгүй партинуудые үглөөдэр наадажа дүүргэхэ.

ЦЮРИХ, сентябриин 17. (ТАСС). Уласхоорондын шатарай турнирай дүүрээгүй партинуудые мүнөөдэр Цюрихтэ наадажа дүүргэбэ. Дахин наадангүйгөөр Котов Решевскидэ, Глигорич Котовто шүүгдэбэ. Тайманов Болеславскитай, Смыслов Бронштейнтэй, Керес Решевскитэй наадаад тэнсэбэ. Бусад партинууд наадагдажа дүүрээ. Петросян Эйвые ба Штальбергые шүүгээд, хоёр илалта туйлаба. Найдорф Штальбергые тэрэшэлэн илаба. Геллер — Глигорич, Котов—Бронштейн гэгшэд наадаад, тэнсэбэ.

Үглөөдэрэй турнирта амаралтын үдэр болохо.

Нүгөөдэр ээлжээтэ, 12-дохи тур боложо, тэрээндэ Бронштейн —Керес, Глигорич—Смыслов, Тайманов — Геллер, Найдорф — Котов, Петросян—Болеславский, Авербах — Штальберг, Сабо—Эйве гэгшэд наадахань. Решевский нааданһаа сүлөөтэй байха юм.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ ЗУРГААДАХИ СЕССИИЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

1953 оной сентябриин 21-нэй понедельнигтэ, үдэшын 7 сагта, ород драмын театрын байшан соо (Ленинэй үйлсэ, 46), ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (IV зарлалай) зургаадахи сесси зарлагдаха гэжэ ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городской Соведэй депутадуудта мэдээсэнэ.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет.

З А Һ А Б А Р И

Манай газетын сентябриин 18-най номерто нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй 7-дохи бүлэг толилогдонхой. Нэгэдэхи нюурай нэгэдэхи колонкын дороһоо хоёрдохи абзац соохи тооё «16.600» гэжэ, мүн хоёрдохи нюурай 2-дохи колонкын дээрэһээ хоёрдохи абзацын һүүлшын мэдүүлэлые: «Гэрнүүдээ, газаагуурхи байрануудаа заһабарилха ба барихадань, буусынгаа газар дээрэ үрэ жэмэстэ модонуудые һуулгахын тулада тарилгын материалнуудые оложо абахадань, түлишэ шэрэхэдэнь, колхознигуудай бусадшье хэрэглэлнүүдые хангахада колхознигуудта туһаламжа үзүүлхыень колхозуудта һайшаан дурадхахада таарамжатай» гэжэ заһабарилан уншаха хэрэгтэй.

Редакци.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО Б... ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ХОЁРДОХИ УРЬҺАЛАМЖ...

1953 оной сентябриин 7-до ... ферополь городто болоһон ... түлэхэ 2-дохи тиражай

ОФИЦИАЛЬНА ТАБЛИ...

Энэ тираж соо тудаһан облигаци... үныень түлэлгэ 1953 оной октя... 1-һээ эхилхэ

Бүхы 50 номернуудай (№ 01-һ... № 50 хүрэтэр) облигацинууд... урьһаламжын разряд бүхэн... серинүүдтэ тудаба:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
020050	023796	027536	031248
020093	023839	027540	031340
020119	023847	027549	031473
020174	023864	027630	031494
020181	023916	027665	031543
020241	023931	027727	031690
020306	023949	927785	031747
020308	023989	027831	031762
020311	024058	027937	031767
020353	024069	027940	031877
020354	024101	027943	031931
020403	024182	027961	031959
020420	024187	028013	031989
020428	024243	028040	032101
020448	024250	028045	032204
020503	024341	028055	032229
020525	024356	028084	032389
020600	024373	028090	032391
020603	024384	028135	032424
020655	024428	028182	032497
020718	024440	028245	032603
020727	024446	028267	032863
020729	024482	028272	032878
020820	024540	028324	032899
020839	024669	028328	032932
020875	024714	028371	032960
020958	024826	028432	033067
021046	024828	028546	033097
021101	024890	028553	033099
021104	025013	028649	033124
021207	025017	028681	033159
021225	025023	028699	033168
021260	025169	028742	033281
021284	025192	028788	033325
021293	025236	028809	033336
021299	025268	028870	033379
021357	025283	028895	033385
021359	025303	028915	033428
021362	025346	028922	033474
021380	025348	028933	033483
021394	025359	028977	033550
021415	025390	028981	033560
021421	025394	029026	033565
021462	025407	029036	033616
021504	025435	029040	033663
021536	025463	029095	033709
021552	025465	029110	033825
021572	025466	029192	033978
021632	025609	029207	034102
021652	025622	029212	034201
021693	025633	029232	034223
021711	025692	029359	034229
021714	025772	029389	034245
021727	025785	029401	034275
021829	025828	029447	034290
021879	025837	029472	034302
021931	025979	029539	034305
022036	025995	029583	034326
022039	026010	029593	034347
022048	026027	029602	034402
022061	026040	029687	034424
022109	026069	029721	034465
022145	026247	029779	034499
022390	026335	029788	034541
022403	026352	029990	034584
022413	026360	030003	034594
022432	026419	030006	034615
022444	026484	030032	034657
022493	026555	030089	034712
022503	026575	030163	034718
022532	026616	030166	034748
022545	026668	030169	034899
022650	026804	030189	034912
022679	026808	030250	034940
022855	026841	030355	034967
022874	026869	030381	035065
022891	026870	030453	035216
022902	026938	030501	035217
022946	026962	030519	035240
022972	026990	030539	035241
023034	026997	030540	035356
023187	027047	030549	035404
023225	027068	030671	035424
023257	027089	030795	035455
023274	027106	030809	035471
023302	027162	030812	035554
023368	027180	030843	035575
023387	027218	030845	035605
023440	027236	030867	035606
023476	027242	030891	035607
023479	027243	030903	035609
023539	027268	030911	035661
023552	027298	030948	035666
023591	027326	030971	035704
023614	027327	030995	035732
023633	027340	031032	035771
023701	027376	031069	035787
023710	027390	031072	035812
023745	027425	031098	035817
023782	027488	031185	035831

Үнынь түлэхэ тираж үнгэрэгэхэ ке... сиин Түрүүлэгшэ—ажалшадай де... дуудай Крымскэ областной Соведэй... сэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшэ, РС... эй Верховно Соведэй депутат

Д. С. ПОЛЯНСК...

Комиссиин харюусалгата секре... финансова албанай советник

Л. А. ВАСИЛЬЕ...

Мүнөөдэр КИН... ТЕАТРНУУДТ...

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Воз... щение с победой» (10 ба 12 ч.), ... һайханай шэнэ фильм «Пар... обитель» II сери (14, 16, 18, 20 ... час.), кинороли к «Над Неманом рас... и киножурнал «Новости дня» № 43.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — уран... най үнгэтэ шэнэ фильм «Римский-К... саков» (11, 13, 15, 17, 19, 21 ба 2...

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Ру... и Людмила» (11 ба 13), «Как закал... сталь» (15 ба 19 ч.), «Джамбул» ... 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

Бурят-Монголой драмын театр... «Джульбарс» (14 ба 16 ч.), «К... под землей» (18, 20 ба 22 ч.).

Серовой нэрэмжэтэ клубта (Бат... ка)—«Дитя Дуная» (16, 18 ба 20...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-35, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00631.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.